

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1929¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 12 p:nä 1928 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1929, rouva M. Schultz-Cajander, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja hovioikeudenauskultantti A. Salo. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan ja varapuheenjohtajakseen oikeusneuvosmies Leopoldin.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1929 varrella kaikkiaan kahdeksan kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari S. Ervasti, viimeksimainittu kuitenkin ainoastaan syyskuun 1 p:ään saakka, jolloin hänelle myönnettiin pyytämänsä ero. Hänen seuraajakseen johtokunta valitsi lokakuun 17 p:nä kolmesta hakijasta varatuomari Y. J. E. Hämesalon, joka astui virkaansa marraskuun 1 p:nä. Vakinaisten viranpitäjäin kesäloman ja apulaisoikeusavustaja Ervastille sairauden takia kahdeksi kuukaudeksi myönnetyn virkaloman aikana toimivat viransijaisina varatuomarit V. Malin ja Y. J. E. Hämesalo.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1928 oli 114,122 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 130,445 markkaa. Nousu johtuu siitä, että vuokraa koskeva erä on kohonnut.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Myöskin Oslon vastaava toimisto on vuoden kuluessa kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä paitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti, mistä oli seurauksena asioiden luvun lisäännys. Tämä johtuu osittain vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 8,541; niitten luvun ollessa vuonna 1928 6,958, vuonna 1927 6,823, vuonna 1926 6,264 ja vuonna 1925 5,900.

---

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (26 päivää)	778	Elokuu (27 päivää)	730
Helmikuu (24 »)	674	Syyskuu (25 »)	761
Maaliskuu (24 »)	669	Lokakuu (27 »)	860
Huhtikuu (25 »)	820	Marraskuu (26 »)	735
Toukokuu (25 »)	703	Joulukuu (23 »)	554
Kesäkuu (24 »)	548	Yhteensä (303 »)	8,541
Heinäkuu (27 »)	709		

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 28.2, niiden ollessa 22.7 v. 1928 ja 22.5 v. 1927.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 66, vähin 4.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioiden luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m., tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,222, joista 1,199 oli kertomusvuonna tulleita ja 23 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,161, niistä hakukirjoja 436.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittäytyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	445	445	Neitejä	—	4	4
Työläisiä	125	69	194	Yövahteja	4	—	4
Palvelijattaria	—	189	189	Talonmiehiä	3	—	3
Ompelijattaria	—	56	56	Kauppiaita	—	3	3
Tarjoilijattaria	—	36	36	Valokuvaajia	—	3	3
Kauppa-apulaisia	4	25	29	Musiikkereja	2	1	3
Maalareita	27	—	27	Leipureja	—	3	3
Keittäjättäriä	—	21	21	Koneenkäyttäjiä	2	—	2
Sivoojattaria	—	20	20	Poliiseja	2	—	2
Autonkuljettajia	13	—	13	Vahtimestareja	2	—	2
Seppiä	13	—	13	Suutareja	2	—	2
Partureita	3	8	11	Kersantteja	2	—	2
Kontoriapulaisia	2	9	11	Vääpeleitä	2	—	2
Monttöörejä	9	—	9	Rakennusmestareja	2	—	2
Juoksutyttöjä	—	9	9	Raitiovaununkonduktöörejä	—	2	2
Pesijättäriä	—	8	8	Kähertäjä	—	1	1
Modisteja	—	7	7	Räättäli	1	—	1
Silittäjiä	—	6	6	Vaihdemies	1	—	1
Sairaanhoidajattaria	—	5	5	Ent. virkamies	1	—	1
Juoksupoikia	5	—	5	Puutarhuri	1	—	1
Puuseppiä	4	—	4	Oikolukija	—	1	1
				Yhteensä	232	931	1,163

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäytyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ..	26
Vuokrasaatavia	32	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita ..	1
Työ- ja palkkariitoja	504	Yleisiä veroja koskevia asioita	41
Muita saamisoikeuksia	92	Holhousasioita	5
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8	Vähäpätöisiä rikosasioita	19
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	100
Avoliittoriitoja	33	Tapaturma-asioita	3
Avioeroja	106	Toimeksiantoja	35
Kihlauksenpurkautumisia	2	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	109
Pesäeroja	15		
Perheen elatus	83	Yhteensä	1,222
Aviottomain lasten elatus	8		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,182, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	514	Annettu eri viranomaisille	345
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	160	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen,	
Erin. syistä jätetty sillensä	131	mutta ei ajanut loppuun	32
		Yhteensä	1,182

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 345 asiaa jakautuivat eri vi-
rastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	17	Helsingin kaupunginvaltuusto	1
Valtiovarainministeriö	5	» kaupungin raastuvanoikeus .	15
Puolustusministeriö	3	» » rahatoimikam...	9
Presidentti	5	» » köyhäinhoitolau-	
Korkein oikeus	108	takunta	2
Korkein hallinto-oikeus	8	» tuomiokunnan tuomari	1
Turun hovioikeus	6	Tutkijalautakunta Helsingissä	15
Uudenmaan läänin maaherra	110	Lääkintöhallitus	1
Kuopion läänin maaherra	1	Rautatiehallitus	4
Kouluhallitus	1	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto..	4
Porvoon tuomiokapituli	6	Sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirasto-	
Tampereen tuomiokapituli	21	jen leski- ja orpokassa	1
Helsingin kaupungin maistraatti	1	Yhteensä	345

Se seikka, että 131 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 32 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tälläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 203 oikeusjuttua, joista 160 lopullisesti ratkaistiin; näistä viimeksimainituista voitettiin 147 ja hävitettiin 13.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 244 kertaa 157 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.